

ZARZĄDZENIE NR. 12/1/2024
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA
w Lublinie
z dnia ... października 2024 r.
w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody
„Skarpa Dobrska”

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt.2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478)

zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się na pięć lat zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Skarpa Dobrska”, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. Zadania ochronne, o których mowa w § 1, obejmują:

- 1) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczenia tych zagrożeń i ich skutków, które są określone w załączniku nr 1 do zarządzenia;
- 2) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów i gatunków roślin, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, które są określone w załączniku nr 2 do zarządzenia;
- 3) lokalizację i zakres zaplanowanych prac wycinkowych, które są określone w załączniku nr 2 oraz przedstawione w załączniku nr 3 do zarządzenia.

§ 3. Cały obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 4. Nadzór nad wykonaniem zarządzenia sprawuje Regionalny Konserwator Przyrody w Lublinie.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Lublinie

Beata Sielewicz

Załącznik nr 1

Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków.

L.p.	Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków
Zagrożenie istniejące wewnętrzne		
1.	Zarastanie murawy kserotermicznej roślinnością krzewiastą i drzewiastą, prowadzące do pogarszania się warunków siedliskowych cennych gatunków roślin kserotermicznych.	Zahamowanie procesu sukcesji ekologicznej poprzez odtworzenie otwartego charakteru murawy kserotermicznej.
2.	Niekorzystne warunki kiełkowania i wzrostu roślinności kserotermicznej.	Poprawa warunków kiełkowania i wzrostu roślinności kserotermicznej.
Zagrożenie istniejące zewnętrzne		
3.	Antropopresja związana z zaśmiecaniem obszaru rezerwatu przez turystów schodzących ze ścieżki dydaktycznej „Dobre” wyznaczonej w sąsiedztwie rezerwatu przyrody.	Ograniczenie antropopresji poprzez akcje edukacyjne (np. w lokalnej prasie) oraz porządkowanie obszaru rezerwatu.
Zagrożenie potencjalne wewnętrzne		
4.	Nie stwierdzono.	Nie ustalano.
Zagrożenie potencjalne zewnętrzne		
5.	Zanieczyszczenie gleby lub wytrucie cennych gatunków owadów powodowane nieodpowiednim stosowaniem środków ochrony roślin w sadach zlokalizowanych w sąsiedztwie rezerwatu.	Monitorowanie zjawiska. Zwiększanie świadomości użytkowników sąsiednich sadów i pól uprawnych w kwestii zagrożeń dla fauny i flory oraz gleby, jakie niesie nieodpowiednie stosowanie pestycydów. Ograniczenie możliwości przedostawania się pestycydów z sąsiednich sadów i pól uprawnych.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Lublinie

Beata Siewicz

Załącznik nr 2

Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów oraz gatunków roślin i zwierząt z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań.

L.p.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja zadań ochronnych
1.	Wycinka odrostów drzew i krzewów takich jak: tarnina <i>Prunus spinosa</i> , dereń świdwa <i>Cornus sanguinea</i> , leszczyna <i>Corylus avellana</i> , trzmielina brodawkowata <i>Euonymus verrocosus</i> , topole <i>Populus alba</i> i <i>Populus tremula</i> , grochodrzew <i>Robinia pseudoacacia</i> . Usunięcie uzyskanej biomasy poza teren rezerwatu.	1,48 ha na 9 płatach o powierzchniach: 0,18 ha 0,06 ha 0,37 ha 0,14 ha 0,10 ha 0,11 ha 0,24 ha 0,19 ha 0,09 ha	Gmina: Wilków obręb: Podgórz część działki ewid. nr 1431/2 część działki ewid. nr 1430 część działki ewid. nr 1944
2.	Usunięcie wojłoku (zwartej warstwy martwych części roślin), a także nagromadzonych liści i igliwia.	1,48 ha na 9 płatach o powierzchniach: 0,18 ha 0,06 ha 0,37 ha 0,14 ha 0,10 ha 0,11 ha 0,24 ha 0,19 ha 0,09 ha	Gmina: Wilków obręb: Podgórz część działki ewid. nr 1431/2 część działki ewid. nr 1430 część działki ewid. nr 1944
3.	Sukcesywne usuwanie odpadów z obszaru rezerwatu. Przeprowadzenie akcji edukacyjnej poprzez publikacje na temat rezerwatu przyrody i zakazów tam obowiązujących.	39,7 ha cały obszar rezerwatu przyrody.	Gmina: Wilków obręb: Podgórz działki ewid. nr 1431/2, 1430, 1944.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Lublinie

Beata Siewewicz

UZASADNIENIE

do zarządzenia nr. 12/1/2024

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie
z dnia 22 października 2024 r.

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie w sprawie zadań ochronnych wynika z art. 22 ust. 2, pkt. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r., poz. 1478), zgodnie z którym dla rezerwatów przyrody, do czasu ustanowienia planu ochrony, regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze zarządzenia, zadania ochronne.

Rezerwat przyrody „Skarpa Dobrska”, o powierzchni 39,7 ha, został utworzony na podstawie zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 8 lipca 1991 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. Nr 25, poz. 172) w celu zachowania wychodni i odsłoneń różnowiekowych osadów czwartorzędowych, różnorodnych form rzeźby terenu oraz ciepłolubnych muraw z licznymi rzadkimi gatunkami roślin.

Ze względu na występowanie siedlisk z załącznika I Dyrektywy 92/43/EWG (w tym muraw kserotermicznych 6210), obszar rezerwatu w całości wchodzi w skład ostoi Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045.

Murawy kserotermiczne są siedliskami półnaturalnymi, które zostały wykształcone i utrzymują się dzięki działalności człowieka. W przeszłości miejsca trudne do zaorania, na przykład strome zbocza, były wykorzystywane jako pastwiska. Wypas hamował naturalne procesy sukcesji i sprzyjał rozwojowi światłolubnych gatunków. Na skutek zaprzestania użytkowania murawy zarastają drzewami i krzewami, co powoduje przede wszystkim zmniejszenie nasłonecznienia i wzrost wilgotności podłoża. Ponadto, gromadzący się wołok (nierozłożone szczątki roślin) zwiększa żyzność podłoża i uniemożliwia kiełkowanie wielu gatunków roślin murawowych. Ochrona muraw kserotermicznych wymaga więc utrzymania otwartego charakteru terenu, poprzez wypas, a w przypadku braku takiej możliwości - wykaszanie oraz wycinanie roślinności krzewiastej i drzewiastej.

Głównym istniejącym zagrożeniem wewnętrznym w rezerwacie przyrody „Skarpa Dobrska” jest sukcesja ekologiczna, w wyniku której zachodzi proces zarastania murawy kserotermicznej i zacienienie stanowisk kosańca bezlistnego *Iris aphylla* i miłka wiosennego *Adonis vernalis*, poprzez ekspansję krzewów i drzew, głównie śliwy tarniny *Prunus spinosa* i derenia świdwy *Cornus sanguinea*.

W poprzednich latach, w rezerwacie przyrody „Skarpa Dobrska” przeprowadzano zabiegi ochrony czynnej polegające na selektywnej wycince krzewów i drzew oraz usuwaniu wołoku, a także nagromadzonych liści i igliwia na obszarze murawy kserotermicznej. Mimo tych zabiegów w chwili obecnej obserwuje się intensywną ekspansję roślinności krzewiastej i drzewiastej, w tym przede wszystkim takich gatunków jak: tarnina *Prunus spinosa*, dereń świdwa *Cornus sanguinea*, leszczyna *Corylus avellana*, trzmielina brodawkowata *Euonymus verrocosus*, topola *Populus alba*, *Populus tremula*, grochodrzew *Robinia pseudoacacia*.

W związku z powyższym, w celu utrzymania siedliska wielu rzadkich gatunków muraw kserotermicznych, konieczna jest kontynuacja zabiegów ochrony czynnej. Na lata 2024-2029 zaplanowano wycinkę odrostów roślinności krzewiastej i drzewiastej takiej jak: tarnina, dereń świdwa, leszczyna, trzmielina brodawkowata, topola, grochodrzew w miejscach występowania cennych

gatunków, takich jak kosaciec bezlistny *Iris aphylla* i miłek wiosenny *Adonis vernalis*. Natomiast bezwzględnie pozostawiane będą krzewy wiśni stepowej *Cerasus fruticosa*, jałowca pospolitego *Juniperus communis*, kaliny koralowej *Viburnum opulus* oraz krzewy dzikich róż *Rosa sp.*

Dodatkowo w ramach prac będzie też usuwany wojłok (zwarta warstwa martwych części roślin), a także nagromadzone liście i igliwie, co ma poprawić warunki kiełkowania i wzrostu roślinności kserotermicznej.

Uzyskana biomasa zostanie zebrana i usunięta z obszaru rezerwatu przyrody, a następnie zagospodarowana zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Prace te będą przeprowadzane jesienią, po wysypaniu się nasion cennych gatunków roślin.

Lokalizację prac wycinkowych przedstawia załącznik nr 3 do niniejszego zarządzenia.

W rezerwacie przyrody „Skarpa Dobrska” obserwuje się silną antropopresję związaną z położeniem rezerwatu w sąsiedztwie uczęszczanej ścieżki dydaktycznej „Dobre” wyznaczonej w sąsiedztwie rezerwatu przyrody. W rezerwacie dochodzi do niekontrolowanego ruchu turystycznego oraz zaśmiecenia. W związku z powyższym zaplanowano przeprowadzanie akcji edukacyjnych poprzez publikacje na temat rezerwatu przyrody i zakazów tam obowiązujących w lokalnej prasie itp. Ponadto konieczne jest sukcesywne usuwanie odpadów z obszaru rezerwatu.

Wykonanie zabiegów ochrony czynnej przyczyni się do przywrócenia właściwego stanu ochrony rezerwatu przyrody „Skarpa Dobrska” i jednocześnie obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045, poprzez stworzenie optymalnych warunków do zachowania cennej roślinności murawy kserotermicznej.

Zaplanowane zabiegi ochronne wpisują się w działania ochronne przewidziane dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045, ustanowione zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 8 maja 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045 (Dz. Urz. Woj. Lub. Z 2015 r. poz. 1620). Zgodnie z jego zapisami celem ochrony siedliska murawy kserotermicznej jest przywrócenie jego ekstensywnego użytkowania oraz podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców, a zaplanowanym działaniem ochronnym - wycinanie krzewów i podrostu drzew (pozostawienie do 20% powierzchni danego płatu), w miesiącach wrzesień –listopad oraz usunięcie biomasy poza obręb płatu siedliska.

Zadania ochronne będą realizowane przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Lublinie. W roku 2024 zabiegi ochrony czynnej będą wykonywane na działce ewidencyjnej 1431/2 obrębu Podgórz, na dwóch płatach o łącznej powierzchni 0,3 ha, w ramach projektu pn. „Czynna ochrona wybranych siedlisk i gatunków na terenie województwa lubelskiego w roku 2024”, finansowanego przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie. W kolejnych latach zabiegi ochronne będą wykonywane na działkach ewidencyjnych nr 1431/2, 1430 i 1944 obrębu Podgórz, na dziewięciu płatach o łącznej powierzchni 1,5 ha, w ramach projektu pn. „Wdrażanie działań z zakresu ochrony czynnej na obszarach Natura 2000” ze środków działania FENX.01.05 Ochrona przyrody i rozwój zielonej infrastruktury Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Lublinie

Beata Sielewicz

Załącznik nr 3 do zarządzenia nr *12/11/2024* Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia *22* października 2024 r.

Obszar prac wycinkowych
w rezerwacie przyrody
"Skarpa Dobrska"

0 250 500 m

- Obszar rezerwatu przyrody "Skarpa Dobrska"
- Powierzchnie prac wycinkowych

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Lublinie

Beata Sielewicz
Beata Sielewicz